

Zachovávali jsme naprosté mlčení. Můj přítel kolem sebe načrtl bambusovou hůlkou, o níž se opíral při chůzi, v jemném písku na zemi kruh, narýsoval v něm několik znaků a poté z něho vystoupil ven. „Vstupte do toho pantaklu, milý příteli,“ řekl mi, „a nevystupujte z něho, dokud se vám nedostane příznivých znamení“ (...) Poté mi řekl krátkou, naléhavou zaklínací formuli, v níž bylo několik slov, jež nikdy nezapomenu. „Odříkejte,“ řekl mi, „toto zaklínadlo pevným hlasem a potom třikrát zřetelně zvolte: Belzebube!“

Tak popsal ve své satirické novele Zamilovaný ďábel¹ (Le diable amoureux, 1. vydání 1772) francouzský spisovatel, královský úředník a člen dijonské Akademie věd a literatury Jacques Cazotte magický rituál vyvolávání ďábla, který započal tajemný příběh lásky šlechtice Alvara k ďáblu vtělenému do podoby krásné ženy.

Magie, čarodějnictví a ezoterní či okultní nauky po staletí budily kontroverze, zájem církve i různých stran politické moci. Ostatně i příběh samotného Cazotta, o němž je známo, že byl jedním z následovníků martinismu – francouzského okultního mystického hnutí – je psán na pozadí Velké francouzské revoluce. Za svou loajalitu vůči králi a obvinění z přípravy kontrarevoluce byl Cazotte roku 1792 popraven gilotinou. Zamilovaný ďábel je jedním z literárních děl, které se, v hranicích literární fikce, inspirovaly symbolismem vzešlým ze zájmu autora o okultní nauky a mysticismus. Může sloužit jako pramen vypovídající o možných podobách magické praxe přítomných ve francouzské populární kultuře druhé poloviny 18. stol., stejně tak může být čten praktikujícími jako předchůdce pozdějšího iniciačního románu. Jako inspirace v literární tvorbě sloužil např. o generaci mladšímu představiteli německého romantismu E. T. A. Hoffmannovi.

Cazottův příběh může být jedním z mnoha příkladů toho, jak se rozvíjí individuální zájem o ezoterní nauky na pozadí historických dějů a společenských procesů. Studium magie a ezoterismu může nabývat antropologických přesahů, prameny i pozdější tematická literatura se rovněž stávají předmětem literární teorie a historie.

Toto číslo časopisu Sacra si klade za cíl představit některé přístupy akademického studia magie, čarodějnictví, okultních a mystických proudů či obecně západního ezoterismu. Přinášíme zde studii o okultních aspektech metalové hudby z pera Miroslava Vrzala z Ústavu religionistiky FF MU. Druhá přehledová studie od Andreje Kapcára z Ústavu archeologie a muzeologie FF MU je věnována tématu původu nekromancie v lidské kultuře. Do rubriky Rozhledy zařazujeme rovněž práci studentky religionistiky na FF MU Renaty Seiferové, která se zabývá pojetím čarodějnictví u Margaret Murrayové a Normana Cohna z pohledu metahistorie Haydena Whitea. Přinášíme rovněž rozhovor s francouzským historikem Nicolasem Weill-Parotem, zabývajícím se tématy, jako jsou historie středověké vědy, astrologie či magie, tedy umění také spojovaná s termínem virtus occulta. Rozhovor vedl v Paříži historik a religionista zabývajícím se mimo jiné i středověkou magií, Zdenko Vozár.

¹ Citace podle českého vydání Cazotte J. (2001). *Zamilovaný ďábel* (pp. 27–28). Praha: Mladá fronta.

Do čísla zařazujeme rovněž tři tematické recenze – na publikaci W. J. Hannegraaffa Esotericism and the Academy: Rejected Knowledge in Western Culture, na novou publikaci od autora českých příruček o magii J. Veselého věnující se pomezímu tématu vztahu magie a vědy, která nese název Magie v zrcadle vědy a pseudovědy, a do třetice recenzi knihy Černé slunce: Árijské kultury, esoterický neonacismus a politika identity od N. Goodrick-Clarkea.

Toto číslo našeho časopisu s sebou přináší také několik novinek. Jednak je to změna v koncepci vydávání Sacra, kdy počínaje tímto ročníkem bude vždy vycházet jedno souborné řadové číslo a jedno speciální – tematické. Můžeme již teď prozradit, že další tematické číslo se bude věnovat pohanství.

Zároveň bych s tímto číslem ráda pomyslně „předala žezlo“ šéfredaktorství Miroslavu Vrzalovi, který je již několik let členem redakční rady Sacra a už na přípravě tohoto čísla se výrazným způsobem podílel. Patří mu za to všechno veliký dík.

A nyní již tedy nezbývá než Vám popřát příjemné čtení. Věřím, že Vás naše první tematické číslo časopisu Sacra věnované magii a západnímu ezoterismu zaujme a obohatí Vaše chvíle.

*Za redakční radu časopisu Sacra
Olga Čejková
šéfredaktorka*